

VERSLAG

Stakeholders Workshop “ Actieplan Bruinvis”
7 april, Den Haag

Van: Martin Weissmann
Aan: Werkgroep Ecologie NWEA

Algemeen

- Tijdens de workshop werd feedback gevraagd over het recent uitgekomen advies “Actieplan Bruinvis” onder ministeriele verantwoordelijkheid van ELI
- De auteurs van het rapport waren aanwezig om opmerkingen te verzamelen en aanbevelingen te formuleren
- Poolse landdag waar m.n de visserijsector oververtegenwoordigd was
- Het was goed dat er een aparte workshop “Geluid” onderdeel was van het dagprogramma

Status Bruinvis

- Met de stand van de Bruinvis gaat het zeer goed
- De oorzaak hiervan is mogelijk migratie van prooidieren uit Noorse wateren, mogelijk verbetering waterkwaliteit
- In 1994 stond Bruinvis nog op de “Rode Lijst” van bedreigde dieren in NL, in 2004 is beschermde status verlaagd. De verwachting is dat de status toegaat naar ‘algemeen voorkomende’ dieren
- Populatie in Nederlandse Noordzee jaarrond met hoogtepunt (immigratie) in voorjaar
- Er zijn 20 effecten die impact hebben op de stand van de Bruinvis. Urgent benoemd als onderzoeksprioriteit (door de auteurs van het rapport) is de focus van Actieplan Bruinvis op 2 populatie factoren: a) Bijvangst visserij b) Geluidsproductie bij heien
- Over de effecten van geluidsproductie (heien) op bruinvisstand is weinig bekend. Sterfte lijkt niet waarschijnlijk (nog nooit aangetoond). Waarschijnlijk wel verjagingseffecten. Welke impact die hebben (stress? Reproductie?) op de bruinvis is redelijk onbekend

Workshop Geluid

- De workshop werd geleid door ELI (Folkert van Dijk). De workshop concludeerde dat:
  - 1) “Welk probleem proberen we precies op te lossen?” (zeer weinig gegevens over schadelijke effecten op bruinvis door geluid – Min. Van defensie/ Rijkswaterstaat
  - 2) Het rapport laat ‘verjaging’ van bruinvis buiten beschouwing (moet meegenomen worden) incl. impact beschrijving op de bruinvis (stress?) – Stichting Noordzee
  - 3) Er moeten uniforme meeteenheden komen voor geluid onder zee – TNO: iedereen heeft het in EU over andere eenheden en geluidsmethoden
  - 4) Er moet vervolgonderzoek komen naar effecten/ opties van geluidsmitigatie waarbij ook de economische aspecten in moeten worden meegenomen - Rijkswaterstaat
- Namens NWEA heb ik gewezen op het feit dat toepassing van de ‘hei-restricties’ een voorzorgsprincipe is wat alleen een ‘tijdelijke’ maatregel kan zijn
- Namens NWEA aangegeven proportionaliteit van wetgeving in acht moet worden genomen. Het betreft bij (2000 MW tot 2020) slechts 400 heipalen, die per paal rond 2 uur geluid produceren.
- Rijkswaterstaat (Suzanne van Lieshout) en ministerie van Defensie (van Loon) waren beide kritisch dat er weinig nadruk ligt om de ‘facts’ (ecologische schade) aan te tonen. In de aanbevelingen moet dit helderder naar voren komen

- Seamark (Ton?): ecologisch schade op brhervis waarschijnlijk zeer beperkt. Heigeluid beperkt in duur, vaak al verjaging voor heien doordat schepen lawaai maken, gehoorschade waarschijnlijk tijdelijk (herstelvermogen gehoororgaan)

Vervolg

- Notule van de Workshop “Geluid” worden door ELI verspreid (*nog niet ontvangen*)
- In mei rapport met aanbevelingen naar het IDON
- In juni eindrapport met adviezen door ELO openbaar gemaakt

Rijkswatrestaat – Martine Graafland

- Na afloop gesproken met Martine Graafland. Deze zomer valt beslissing over doorzetten lange termijn monitoringsplan (en dus vervolg geluidsonderzoek). Wellicht budget beperkingen binnen RWS om dit uit te voeren
- Het rapport “Actieplan Bruinvis” zal geen basis zijn om heirestricties in NL te versoepelen. Vervolgonderzoek nodig
- Het kort termijn monitoringsonderzoek dat in juni zal verschijnen zal uitspraak doen over
  - 1) Geluidsimpact op:
    - a.) Bruinvis: gehoorschade + verspreidingsonderzoek
    - b) Vislarven
  - 2) Vogels (mantelmeeuw) onderzoek, verspreidingsonderzoekOp **15 september** volgt er stakeholderworshop m.b.t. resultaten Korte termijn monitoringsprogramma
- Er is contact (maar geen coördinatie) tussen collega ambtenaren in Duitsland en UK over wetgeving rondom hei-restricties. Rapporten/beleidsadviezen worden onderling uitgewisseld